Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Stand van zaken voorbereidingen invoering Omgevingswet

Adviseur : R. Berendsen
Portefeuillehouder : S. Warmerdam
Datum : 18 januari 2022

Aan de Raad

Inleiding
In augustus 2021 hebben wij u voor het laatst geïnformeerd over de stand van zaken van de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet. Hierbij is aangegeven dat de verwachte invoeringsdatum 1 juli 2022 is. Vooralsnog gaan wij er vanuit dat de Omgevingswet op dat moment ook ingevoerd wordt. Dit zal mede afhangen of het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) op tijd goed functioneert.

In deze raadsinformatiebrief wordt de stand van zaken van de voorbereiding voor de invoering van de Omgevingswet aangegeven. Zoals ook eerder aangegeven is het uitgangspunt dat de overgang van het huidige wettelijke kader naar de Omgevingswet zoveel mogelijk beleidsneutraal plaats zal vinden.

In deze raadsinformatiebrief komen de volgende onderwerpen aan de orde:
1. Omgevingsvisie
2. Omgevingsplan
3. Herijking bestaand beleid
4. Participatie
5. DSO
6. Dienstverlening
7. Financiën
8. Planning

In de raadsvergadering van 8 februari 2022 wordt uw raad een gevraagd om het document 'Adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie' vast te stellen. In de vorige raadsinformatiebrief is aangegeven dat er voorafgaand aan de behandeling van dit document een raadsinformatieavond gehouden zou worden. In de aanloop naar de raadsvergadering van 8 februari 2022 waren er echter al verschillende informatieavonden gepland. Daarnaast is de insteek van beide raadsvoorstellen om beleidsneutraal over te gaan naar de nieuwe regeling. Om die reden is ervoor gekozen u middels deze raadsinformatiebrief te informeren over de stand van zaken van de voorbereidingen en dit document als alternatief voor de informatiebijeenkomst aan te bieden.

1. Omgevingsvisie
De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van een bestuursorgaan voor de hele fysieke leefomgeving en haar grondgebied. De omgevingsvisie is een verplicht instrument voor het Rijk, de provincie en de gemeente. Met de omgevingsvisie verwoorden we samenhangend 'wat voor een gemeente we willen zijn'. Dat betekent dat dat alle onderwerpen van een omgevingsvisie op elkaar zijn afgestemd, zodat er één totaalvisie ontstaat op onze fysieke leefomgeving. Als we weten wat voor een gemeente we willen zijn (ambitie), dan weten we ook wat er moet gebeuren om daar te komen (doelen).

Gemeenten moeten binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een door de raad vastgestelde omgevingsvisie hebben. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart. Het plan van aanpak is door uw raad vastgesteld op 3 november 2020, hiermee zijn de financiële middelen beschikbaar gesteld. In de raadsinformatiebrief van augustus 2021 is aangegeven dat er na de gemeenteraadsverkiezingen wordt gestart met het opstellen van de omgevingsvisie. Doordat gemeenten binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet een door de raad vastgestelde omgevingsvisie moeten beschikken past dit binnen de wettelijke kaders. In de omgevingsvisie wordt ook het ruimtelijk & maatschappelijk beleidskader voor (grootschalige) duurzame energie opwekking meegenomen.

2. Omgevingsplan
Het omgevingsplan geeft juridisch bindende regels voor alle functies en activiteiten in de fysieke leefomgeving in de gemeente. Uiteindelijk moet per locatie zo goed mogelijk duidelijk worden wat er kan en mag en hoe zowel het college als de raad zijn bevoegdheden en wettelijk instrumentarium inzet om te reageren op initiatieven.
Alle gemeenten moeten uiterlijk 31 december 2029 een gemeente dekkend omgevingsplan hebben.

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treed, ontstaat er van rechtswege een 'tijdelijk' omgevingsplan. Daarin worden de bestaande bestemmingsplannen en andere regels op het gebied van de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in de Omgevingswet opgenomen.
Doordat in 2019 de bestemmingsplannen in Rozendaal zijn geactualiseerd, beschikt de gemeente over een actueel ruimtelijk beleidskader en heeft dit onderdeel (omgevingsplan) op dit moment geen prioriteit en is ook geen besluitvorming op korte termijn noodzakelijk.

Wel moet de gemeenteraad vóór de inwerkingtreding een beleidskader 'adviesrecht raad bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten' vaststellen om van het adviesrecht gebruik te kunnen maken. Hiervoor wordt aan uw raad een voorstel voorgelegd in de vergadering van 8 februari 2022. Bij dit voorstel is het document 'Adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan' gevoegd. In dit document is voor wat betreft het adviesrecht uitgelegd dat bij het afwijken van een omgevingsplan het adviesrecht van de gemeenteraad van toepassing kan zijn. Voorwaarde hiervoor is wel dat de gemeenteraad de gevallen waarin dat aan de orde is benoemt heeft. In het hiervoor aangegeven document is hiervoor een voorstel gedaan waarbij zoveel mogelijk is aangesloten bij de situaties waarin onder het huidige recht een besluit van de gemeenteraad nodig is. Op deze wijze wordt er een beleidsneutrale overgang gecreëerd. Mocht in de toekomst blijken dat een aanpassing wenselijk is dan kan hiertoe worden besloten.

3. Herijking bestaand beleid
Het bestaande beleid in de gemeente dat betrekking heeft op de fysieke leefomgeving wordt geïnventariseerd en onderzocht op relevantie voor het omgevingsplan. Naast de regels van de gemeente worden er de Rijksregels die in de 'bruidsschat' worden ondergebracht bestudeerd.
De gemeentelijke regels worden vastgelegd in één of meerdere nieuwe 'verordening(en) fysieke leefomgeving'. Daarmee kunnen een groot aantal bestaande losse (beleids-) regels komen te vervallen, dan wel worden aangepast. Verwachting is dat de VNG met een of meer model verordening(en) fysieke leefomgeving komt. Zodra deze beschikbaar zijn, wordt gestart met de voorbereiding voor de besluitvorming. Hierbij zal de overgang beleidsneutraal zijn.
Anders dan nu, is onder de Omgevingswet een welstandscommissie (of een commissie ruimtelijke kwaliteit) alleen nog verplicht voor het toetsen van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een rijksmonument. Daarnaast kunnen ook andere adviesrollen bij de commissie belegd worden. Iedere gemeente moet zich dus beraden op de gewenste invulling van deze commissie en zorg dragen voor de inrichting. De besluitvorming over welke activiteiten de commissie advies mag uitbrengen worden opgenomen in het omgevingsplan.
In de vorige raadsinformatiebrief is aangegeven dat in het eerste kwartaal van 2022 de gemeenteraad hierover in een informatiebijeenkomst nader over zou worden geïnformeerd en dat de besluitvorming in het tweede kwartaal van 2022 plaatsvinden. Gezien de korte termijn tot de verkiezingen wordt voorgesteld om een informatiebijeenkomst te organiseren na de gemeenteraadsverkiezingen.

4. Participatie
Zoals in de raadsinformatiebrief van augustus 2021 is aangegeven dient de gemeenteraad beleid omtrent participatie vast te stellen. Hierbij is aangegeven dat uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 een voorstel voor het participatiebeleid aan uw raad wordt voorgelegd.
Bij dit voorstel is het document 'Adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan' gevoegd. In dit document is voor wat betreft participatie uitgelegd dat de gemeenteraad in welke situaties participatie verplicht is voor de initiatiefnemer. In het hiervoor aangegeven document is hiervoor een voorstel gedaan waarbij er bij wijzigingen in afwijking van het omgevingsplan die potentieel overlast kunnen veroorzaken participatie verplicht is.
Conform planning wordt hiervoor een voorstel aan uw raad voorgelegd in de vergadering van 8 februari 2022.

5. DSO
Alle informatie over de fysieke leefomgeving moet ondergebracht worden in het door het Rijk te ontwikkelen DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).
Het DSO ondersteunt de uitvoering van de Omgevingswet en biedt het digitale loket (Omgevingsloket) waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat is toegestaan in de fysieke leefomgeving.
Het digitaal stelsel vervangt bij de inwerkingtreding van de wet de bestaande toepassingen: Omgevingsloket online, Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en ruimtelijkeplannen.nl.

In 2020 is de benodigde software aangeschaft voor het aansluiten op de landelijk voorziening DSO (digitaal stelsel omgevingswet). Hiermee zijn we in staat om voor de inwerkingtreding van de wet te kunnen voldoen aan de minimale van eisen van de VNG voor het:

- kunnen ontvangen van aanvragen en meldingen
- kunnen maken en publiceren van omgevingswet-besluiten (waaronder omgevingsplannen)
- kunnen opstellen en publiceren van toepasbare regels en beslisbomen

De implementatie van het DSO wordt de komende periode verder uitgewerkt. Doel is om voorafgaand aan de inwerkingtreding voldoende tijd te hebben om te oefenen met de verschillende functionaliteiten van het DSO. Op dit moment is dat nog niet mogelijk.

6. Dienstverlening

Voor de dienstverlening is als uitgangspunt geformuleerd dat met de invoering van de Omgevingswet het dienstverleningsniveau gelijk blijft en dat het op termijn verbetert. De doorlooptijd van een aantal procedures gaat onder de Omgevingswet van 26 naar 8 weken. Daarnaast moeten aanvragen integraler beoordeeld worden. Dat betekent dat de bestaande interne processen en de werkafspraken met verbonden partijen en eventueel andere bevoegd gezag moeten herzien.
Binnen de regio wordt samen met de verschillende stakeholders onder regie van de ODRA afspraken hier over gemaakt. Op basis hiervan worden bestaande samenwerkingsafspraken (SLA's) en dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met verbonden partijen en ander bevoegd gezag, daar waar nodig geactualiseerd, met als doel om binnen de gestelde termijn een aanvraag integraal te kunnen beoordelen en initiatiefnemers snel van de noodzakelijke informatie te kunnen voorzien; In dit kader zal ook het huidige beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving worden geactualiseerd. Aangezien de gemeente Rheden en de Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA) een deel van deze taken uitvoeren, gebeurt dit in overleg met hen.
Zoals ook in de raadsinformatiebrief van augustus 2021 is aangegeven wordend voorbereidingen voor wat betreft Rozendaal hiervoor opgestart in het eerste kwartaal van 2022, besluitvorming is voorzien in het tweede kwartaal van 2022. Dit is mede afhankelijk van de definitieve invoeringsdatum en de afstemming hierover met de gemeente Rheden en de ODRA.

7. Financiën

De legesverordening moet vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet aangepast zijn op de Omgevingswet. Voor 2022 worden in ieder geval de aanpassing vanuit wettelijke eisen meegenomen. Hierbij is aandacht voor de veranderingen die er zijn op het gebied van toetsing bij vergunningverlening, wijzigingen in terminologie en kostenstructuur.
De vaststelling van de nieuwe legesverordening was voorzien in het vierde kwartaal van 2021, doordat er op dat moment geen modelverordening vanuit de VNG beschikbaar was is ervoor gekozen om de aanpassing op een later moment te doen. Uitgaande van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 juli 2022 zal dit in het tweede kwartaal van 2022 zijn.

De gemeenteraad heeft inmiddels een aantal kredieten beschikbaar gesteld voor de invoering Omgevingswet (eenmalige voorbereidingskosten en opstellen Omgevingsvisie). Verwacht wordt dat de Omgevingswet structureel meerkosten met zich meebrengt. De omvang hiervan is nu nog niet in te schatten. Daarover en over de tegemoetkoming vanuit het rijk is nog onvoldoende duidelijk om hier op te nemen als voorstel voor begroting.
In de Kadernota is aangegeven dat voor de implementatie in 2022, in aanvulling op de verleende kredieten op een aantal zaken concrete kosten moeten worden gemaakt in het kader van de invoering van de Omgevingswet. Het gaat daarbij om:

- omgang met de bruidsschat

- het opstellen van toepasbare regels, en
- het ontwikkelen van VTH-beleid.

De bijbehorende kosten van €15.000 zijn in de begroting opgenomen.

8. Planning

Bovenstaande is samengevat in onderstaand planningsschema.

		2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4
Omgevingsvisie	Omgevingsvisie				
Omgevingsplan	Omgevingsplan				
	Adviesrecht buitenplanse omgevingsplanactiviteiten				
Herijking bestaand beleid	Omgang Bruidsschat				
	Verordening fysieke leefomgeving				
	Gemeentelijke adviescommissie				
Participatie	Participatiebeleid				
DSO	aanschaf en implementatie DSO				
	Opstellen en publiceren toepasbare regels				
Dienstverlening	Doelmatige afhandeling				
	VTH-beleid				
Financiën	Aanpassen legesverordening				

Voorbereiding, inclusief eventueel bijeenkomsten met de raad(scommissies)
Besluitvorming

Voorlopige planning raadsinformatiebijeenkomst

Eerste kwartaal 2022, onderwerpen:

- Algemene stand van zaken
- Omgang met de regels uit de bruidsschat en verordening fysieke leefomgeving
- Gemeentelijke adviescommissie
- Dienstverlening: VTH-beleid

Tweede kwartaal 2022, onderwerpen:

- Algemene stand van zaken
- Omgevingsvisie

Het college van burgemeester en wethouders,

Boele Boelens,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester